

**CSERSZEGTOMAJI PIPACS ÓVODA-BÖLCSŐDE
MINI BÖLCSŐDÉJÉNEK**

SZAKMAI PROGRAMJA

**“A gyermekek a szeretetben fejlődnek a legjobban.
A gyökerek persze
nem látszanak,
de tudod, azok tartják a fát!”**

(görög költő)

2024.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	4
1.1. Jogszabályi háttér.....	4
1.2. Az Intézmény jellemző adatai.....	5
1.3. Cserszegtomaji Pipacs Óvoda mini bölcsődei csoportjának bemutatása	6
2. Bölcsődei nevelés.....	6
2.1. Bölcsődékép.....	7
2.2. A bölcsődei nevelés célja.....	7
3. A bölcsődei nevelés alapelvei.....	8
3.1. A család rendszerszemléletű megközelítése.....	8
3.2. A koragyermekkorai intervenciós szemlélet befogadása.....	9
3.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete.....	9
3.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete.....	9
3.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe.....	9
3.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése.....	9
3.7. Fokozatosság megvalósítása.....	10
3.8. Egyéni bánásmód érvényesítése.....	10
3.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége.....	10
3.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása.....	10
4. A bölcsődei nevelés feladatai	11
4.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése.....	11
4.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása.....	11
4.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése.....	12
4.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése.....	12
5. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei.....	12
5.1. Gondozás.....	13
5.2. Játék.....	13
5.3. Mozgás.....	14
5.4. Mondóka, ének.....	15
5.5. Vers, mese.....	16
5.6. Alkotó tevékenység.....	17
5.7. Egyéb tevékenység.....	17
5.8. Környezet-természet megismerése.....	18
5.9. Az intézmény szakmai céljai és megvalósításának eszközei.....	19
5.10. A szakmai célok megvalósításának mérése, ellenőrzése.....	20
5.11. Tanulás	
6. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei.....	20
6.1. „Saját kisgyermeknevelő” rendszer	20
6.2. Gyermekcsoport szervezése.....	21
6.3. Tárgyi feltételek.....	21
6.4. Napirend.....	22
6.5. Dokumentáció.....	22
6.6. Személyi feltételek.....	24
7. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei.....	25
7.1. Családlátogatás.....	26

7.2. Beszoktatás	26
7.3. Napi kapcsolattartás.....	27
7.4. Egyéni beszélgetés.....	27
7.5. Szülőcsoportos beszélgetések.....	27
7.6. Szülői értekezlet.....	28
7.7. Indirekt kapcsolattartási formák	27
7.8. Szervezett programok.....	28
7.9. „Bölcsődei bekukucsáló”	28
7.10. Szülői Közösség	28
7.11. Gyermekélelmezés a mini bölcsődében.....	29
7.12. Felvétel rendje.....	29
8. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény kapcsolatrendszere.....	31
8.1. A bölcsőde kapcsolata a bölcsődei hálózaton belül.....	31
8.2. Bölcsőde és óvoda kapcsolata.....	31
8.3. Egyéb kapcsolatok.....	32
9. Mellékletek	32

1. Bevezetés

A Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának (a továbbiakban: Alapprogram) célja, hogy keretet adjon a Magyarországon működő bölcsődei ellátást biztosító intézményben, szolgáltatásban folyó szakmai munkának. Az Alapprogram tartalma és szemlélete összhangban van Magyarország Alaptörvényeivel, a 3 év alatti korosztály ellátására és nevelésére-gondozására vonatkozó jogszabályokban foglaltakkal, a bölcsődei ellátás keretében végzett nevelés (a továbbiakban: bölcsődei nevelés) hagyományával, felhalmozott értékeivel, a nemzeti sajátosságokkal, a legújabb koragyermekkorai kutatások eredményeivel.

Az Alapprogram fejezetei valamennyi bölcsődei ellátásra (bölcsődére, mini bölcsődére, munkahelyi bölcsődére, családi bölcsődére) vonatkoznak, az egyes ellátási formák sajátosságainak figyelembevételével.

A jogszabályi előírások, a szolgáltatást igénybe vevők szükségletei és az intézményi adottságok alapján a bölcsődei ellátást nyújtó intézménynek, szolgáltatónak helyi szakmai programot kell készíteni, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak.

A bölcsődei nevelés középpontjában a kisgyermek és közvetett módon a kisgyermeket nevelő családok állnak. Az Alapprogram a családra, mint komplex rendszerre tekint, melynek értelmében nem csak a kisgyermek nevelését-gondozását, hanem az egész család támogatását célozza meg.

A Cserszegtomaji Pipacs Óvoda-bölcsőde Szakmai Programját a „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” mint a tartalmi szabályozás legmagasabb dokumentuma figyelembevételével dolgoztuk ki. Ez az egymásra épülés biztosítja egyrészt az általános követelmények teljesítését, másrészt pedig intézményünk szakmai önállóságát, a családok és a fenntartó elvárásaihoz és a helyi lehetőségekhez való igazodást.

1.1. Jogszabályi háttér

A szakmai program elkészítésekor az alábbi jogi szabályozásoknak tettünk eleget:

- Alapító okirat
- A Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- 369/2013. (X. 24.) Kormányrendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 8/2000 SzCsM rendelet
- 9/2000 SzCsM rendelet
- Módszertani levél a bölcsődei nevelés-gondozás minimum-feltételeiről és a szakmai munka részletes szempontjairól

1.2. Az intézmény alapadatai

Az intézmény neve:	Cserszegtomaji Pipacs Óvoda-bölcsőde
Az intézmény címe:	8372 Cserszegtomaj, Iskola u. 17.
Telefonszáma:	83/330-166
OM azonosítója:	202302
Web címe:	www.pipacsovoda.hu
Email címe:	cserszegovi @ gmail.com
Az intézmény fenntartója:	Cserszegtomaj Nagyközség Önkormányzata
Címe:	8372 Cserszegtomaj, Dr. Bakonyi Károly u. 1.
Telefonszáma:	83/330-001
Az intézmény felügyeleti szerve:	Cserszegtomaj Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete

Az intézmény ellátási területe: Cserszegtomaj Nagyközség közigazgatási területe.

Az intézmény jogállása: önálló jogi személy, az intézményt az intézményvezető képviseli és az intézmény dolgozói felett a munkáltatói jogkört gyakorolja.

Az intézmény típusa: közszolgáltató költségvetési szerv, óvodai nevelési és bölcsődei feladatokat ellátó közintézmény, a közoktatási törvény szerint: óvoda és bölcsőde.

Az intézmény férőhelyeinek száma: 7 fő

Szakmai vezetője: a megbízott kisgyermeknevelő.

A programot készítette:

.....
Intézményvezető

1.3. A mini bölcsőde bemutatása

Cserszegtomaj Nagyközség a Keszthelyi-hegység délnyugati részén, a Keszthelyt körülvevő dombvonulaton, a Balatontól 4 km-re, Hévíztől 3 km-re fekszik.

Területe 19 km² (1260 hektár), a lélekszámhoz viszonyítva rendkívül nagy és tágassága folytán Európa egyik legkülönösebb települése. Régebben hegyközségként tartották számon és e jellegét a mai napig fenn kívánják tartani. Cserszegtomaj lakossága túllépte a 3000 főt.

Cserszegtomaj népessége folyamatosan és nagymértékben növekszik. A népességnövekedés kihatással van az intézményesített rendszerek, mint a bölcsőde, óvoda és iskola szükségességére.

A Cserszegtomaji Pipacs Óvoda és Egységes Óvoda-Bölcsődében 2012/2013-as nevelési évtől 2017/2018-as nevelési évig egységes óvoda-bölcsődei csoport működött, ahol lehetőség volt 5 bölcsődés (2-3 éves) gyermek fogadására.

Cserszegtomaj Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testülete a megszületett gyermekek tükrében - miszerint a településen az adott nevelési évben 40-nél több 3 év alatti gyermek él - bölcsődei ellátás megszervezését, működtetését tűzte ki célul 2018. szeptember 01.-től az egységes óvoda-bölcsődei csoport megszűnése után.

A mini bölcsőde a nagyközség közepén, központi helyen az óvoda mellett található egy különálló épületben.

Az épület ideális környezetet nyújt bölcsődés korosztályú gyermekek nevelésére-gondozására. Mini bölcsődénk a gyermekek egyéni igényeihez igazodva biztosítja a gyermekek fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket.

2. A bölcsődei nevelés

A mini bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás része, a napközbeni gyermekellátás, ezen belül a bölcsődei ellátás egyik intézménytípusa, amely 20 hetes kortól 3 éves korig fogadja a gyermekeket.

Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, a bölcsődei nevelési-gondozási év végéig maradhat a bölcsődében. Amennyiben még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31.-ig tovább gondolható a bölcsődében. (1997. XXXI. tv. 42. § (1))

A mini bölcsőde sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermekek számára is nyújtható ellátás. A sajátos nevelési, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult igényű gyermek annak az évnek augusztus 31. napjáig nevelhető a mini bölcsődében, amelyben a 6. életévét betölti. A jogszabály szerint sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult az a gyermek, aki a szakértői bizottság véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos,

több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. A sajátos nevelési igényt, illetve a korai fejlesztésre és gondozásra való jogosultságot a pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága állapítja meg, ennek alapján lesz jogosult a gyermek fejlesztésre. Sajátos nevelési igényű, illetve a korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermek ellátása esetén a mini bölcsőde köteles együttműködni a gyermek fejlesztését ellátó, területileg illetékes pedagógiai szakszolgálati intézménnyel.

2.1. Bölcsődekép

A bölcsődei nevelő munka a családi nevelésre épül, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A gyermek harmonikus fejlődésének segítése szempontjából fontos, hogy a két közeg együttműködjön, nevelő, szocializáló tevékenységét összehangolja. A bölcsőde az első intézmény, amellyel a család kapcsolatba kerül, megalapoz egy nyílt demokratikus elveken alapuló együttműködést. Bölcsődénkben a nevelés-gondozás családias, derűs, nyugodt légkörben folyik.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermekek sajátos, életkoronként és egyénenként változó szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet is meghatározó.

2.2.A bölcsődei nevelés célja

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek elajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét. A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkorai intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő preventív tevékenységet folytasson. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatásként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi/etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést.

A lehetőségek figyelembevétele mellett a családok részéről felmerülő igények kielégítése, ezzel hozzájárulva a bölcsődés korú gyermekek egészséges fejlődéséhez.

Boldog gyermekek nevelése, akik tudnak vidáman játszani, felszabadultan örülni, tevékenykedni, hatalmas mozgásigényüket kielégíteni. Érdeklődők, kíváncsiak, szeretnének

minél többet megtudni az őket körülvevő világból. Tevékenységükben használják a tapasztalataikat. Szókincsük gyarapodik, beszédkészségük folyamatosan fejlődik.

Tanuljanak meg önállóan öltözködni, kulturáltan étkezni, tisztálkodni, stb. Mindehhez keretet ad a gyermek korához és fejlettségéhez, egyéni szükségleteihez igazodó rugalmas bölcsődei napirend, mely figyelembe veszi a családok szokásait is.

A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére kell törekedni, szükség esetén más intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel együttműködve. A valamilyen kisebbséghez tartozó gyermekek esetében fontos a nemzetiségi/etnikai hovatartozás tiszteletben tartása, az identitástudat kialakulásának segítése. A csoportban nevelhető, gondozható sajátos nevelési igényű gyermekek esetében pedig, minél fiatalabb életkortól kezdve a nevelésbe ágyazott fejlesztés formájában segíteni a rehabilitációt és a rehabilitációt. Mindezek segítik az egyenlő esélyekhez jutást, a társadalmi beilleszkedést.

3. A bölcsődei nevelés alapelvei

3.1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszerű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az integrációs mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

3.2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A kisgyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

3.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény életébe.

3.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakításával.

3.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

3.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe történő beszkoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját” kisgyermeknevelő-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatoságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

3.7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

3.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátiás, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődési ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak

kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

3.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei.

A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre. A fiziológias szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

3.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömeit, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának alapjait.

4. A bölcsődei nevelés feladatai

A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai

A bölcsődei nevelés-gondozás feladata a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátásának és esetleges kiegészítő szolgáltatásoknak biztosítása egészséges gyermekeknek 20 hetes kortól 3 éves korig, a sajátos nevelést igénylő gyermekek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése pedig a 20 hetes kortól 6 éves korig.

- A hátrányos helyzetű gyermek esetében a hátrányok és következmények enyhítésére törekvés.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációjának és rehabilitációjának segítése a gondozásba ágyazva, a gyógypedagógus irányítása, segítése, ötletei alapján.

4.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg.

A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudása, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

4.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakember feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és a pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakítására.

A prevenció feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók: gyermekorvos, dietetikus, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhygiénés szakember, gyermekfogszakorvos, stb.

Elsősorban preventív szerepet tölthet be, de a sajátos nevelési igényű, a magatartás- vagy fejlődési problémákkal küszködő kisgyermek esetében korrekatív lehetőséget hordoz, az intézmény lehetőségeihez mérten kialakított, a nagymozgások gyakorlásához, különféle mozgásfejlesztéshez szükséges eszközökkel felszerelt udvar.

4.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az én érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek beszédkészségének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv

felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével.

Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

4.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.

A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása.

Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

5. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

5.1. Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése.

A személyes és a szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérrettel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárás. Lényeges az elegendő idő álljon rendelkezésre, mivel az egyes mozzanatok megtanulása gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakítását és az önállósodás folyamatát.

5.2. Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

A játék belső szükségletből fakadó, örömteli tevékenység, lényegéhez hozzátartozik az önkéntesség, a szabadon választás.

Tulajdonságai:

- Örömet szerez
- A játék önmagáért való
- Nem feladat
- Mindig valamilyen aktív részvételt tételez fel a gyermek részéről
- A csecsemő és kisgyermek fő tevékenysége
- Gazdagítja ismereteit, tapasztalatait, a világ megismerésének egyik eszköze
- Megismeri a tárgyak tulajdonságait
- Eközben gyakorolja az újonnan elsajátított mozgásokat, tevékenységmódokat
- Megtanul figyelni, egyre hosszabb ideig elmélyülten tevékenykedik
- Megismeri a nehézségek leküzdésének örömét
- Fejleszti fantáziáját, megfigyelőkészségét
- Azért játszik, mert jólesik, mert örömet lel benne, mert saját játékával saját vágyait,
- törekvéseit valósítja meg.
- A gyermeki játék a gyermek fejlettségi szintjét tükrözi.

5.3. Mozgás

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigény rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgást. Ezért a szobában és az udvaron is biztosítani kell a minél nagyobb mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékokat. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen.

Biztosítani kell a környezet balesetmentességét és a veszélyforrások kiküszöbölését. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, pl.: hempergő, elkerített szobasarok.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron és a teraszon több lehetőség nyílik, mint a szobában. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a kisgyermeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban.

A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatja, végezheti az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a

mozgásuk. Az önállósági törekvés támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

Célunk a gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése a legmegfelelőbb tevékenységi formák segítségével, az eszközökben gazdag mozgáslehetőség biztosítása.

Nevelőmunkánkban igyekszünk kihasználni a nagymozgások és a finommotorika fejlesztésének lehetőségeit. A mozgás javarészt a zene, mondókák által felkeltett érzések mozgásos kivitelezésére épül. A nap meghatározott szakában a kisgyermeknevelővel közösen mondókázva, énekelve végzik a játékos tornát a gyermekek. Ezen kívül különböző mozgásfejlesztő játékokkal rendelkezünk, amelyek elősegítik a benti és az udvari, kis – és nagymozgás lehetőségét. A szobai játékok sokféleségük folytán a kéz finommozgását és a nagymozgásokat is fejlesztik.

A mozgásfejlesztés feltételei:

Hely:

- csoportszobában a mozgásos gyakorlatok elvégzésére.
- az udvaron nagyobb hely van a mozgásra, ezért ennek lehetőségét kihasználjuk.

Eszközök:

- mozgásfejlesztő eszközök
- játékszerek változatos tevékenységekhez

A csoportban dolgozó kisgyermeknevelő gyakran kezdeményez a kisgyermekek körében, mozgásfejlesztés céljából.

5.4. Mondóka, ének

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő ének-és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmet kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben végzett zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a gyermek további zenei fejlődésére.

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. Fontos a gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, érzékelési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.

Célunk:

- A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése
- Érzékennyé tegye a környezet hangjai iránt
- Énekes játékkal, az együtténeklés örömeivel érzelmei gazdagítása

Zenei nevelés feladatunk:

- Mondókák ismertetése
- Énekes játékok énekelése, játszása
- Dalolással kedvet keltsen, a mintaadás az önkéntes utánpótlásra
- Rendezett mozgásra készítés
- Ritmusérzék fejlesztés

Zenei nevelés tartalma:

- Kötetlen formában, a napszak bármely időszakában
- Napi rendszerességgel, az évszakoknak és az ünnepeknek megfelelően

5.5. Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére (ezen belül beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), valamint a szociális fejlődésre. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeiken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltételes eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését.

A bölcsődében a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban.

A mese segíti az optimista életfilozófia és az önálló véleményalkotás alakulását. A mesével való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát s a játéktevékenységhez hasonlóan, a meshallgatás intim állapotban eleven belső képvilágot jelenít meg. A mesélés a kisgyermek mentális egészségének elmaradhatatlan eleme.

A kisgyermeknevelő feladata:

- A mese, a versmondás feltételeinek megteremtése
- Kívülről tudja a verseket, meséket
- Arcjátékával, ritmikus mozdulatokkal, hanglejtéssel kísérvé
- A hangerő változtatásával teszi érzékelhetőbbé a gyermek számára
- Kihasználja a mondókázás nyugtató hatását

Az irodalom megismertetésén, megszerettetésén át közvetetten hat a szülőkre is.

5.6. Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység – az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés, az alkotás – nem az eredmény. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközök megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényeinek megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása.

A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését. A legnagyobb alkotó tevékenységi formák a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben a nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyúrás, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

Az alkotó tevékenységekre az egész nap folyamán lehetőséget biztosít a kisgyermeknevelő.

Tág teret kap a belülről fakadó motiváció, kreativitás. A kisgyermeknevelő által biztosított feltételekkel, az egyéni fejlettséghez igazodva segítik az alkotó tevékenységek gazdagodását, az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, igényességük alakulását. Igyekszünk kerülni a direkt nevelői ráhatásokat, a gyermek spontán kezdeményezésére építve segítjük az alkotókedv, készség kibontakozását.

A kisgyermeknevelő feladata megismertetni a gyermekeket a különböző anyagokkal, a kézi munka alapelemeivel.

Célunk:

- Az építő, ábrázoló, alkotó tevékenység segítése
- A természet színeire, formáira való ráhangolódás

Feladatunk:

- Az alkotó tevékenységre egész nap folyamán lehetőség biztosítása
- Megismertetni a gyereket a különböző anyagokkal.

5.7. Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssaláta készítése, stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztása, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megerősítésére. Az egyes tevékenységek fejlesztik az ízlést, a hétköznapi élet esztétikumai iránti igényességet, a mások felé fordulást, mások igényeinek figyelembe vételét és az empátiát.

5.8. Környezet-természet megismerése

A kisgyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti-, emberi-, és tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság

felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A kisgyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő eligazodáshoz szükségesek.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jut. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat.

A kisgyermeknevelő lehetővé teszi a gyermekek számára a környezet megismerését. Alkalmat, időt, helyet biztosít a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

A környezettel való ismerkedés a kisgyermek születését követő, a fejlődését alapvetően befolyásoló, az életkor növekedésével egyre táguló, az ismeretszerzésben alapvetően mélyülő folyamat.

Az intézmény célul tűzte ki a környezeti kompetencia megalapozását. A gyermekek tevékenységébe ágyazva minél gazdagabb ismeret átadását a szűkebb, és tágabb környezetéről. Lehetőséget biztosít a megannyi tapasztalatszerzésre természetes élethelyzetben. A kisgyermek aktivitása és érdeklődése alapján szerez tapasztalatot a közvetlen, és tágabb környezetéről. A valóság felfedezése során pozitív élményekben részesül.

5.9. Az intézmény szakmai céljai és megvalósításának eszközei

Intézményünk szakmai programja a néphagyományőrző, egészséges életmódra és környezettudatos magatartásra nevelő bölcsőde kialakítását, valamint a családokkal való együttműködést tartalmazza. Ennek keretében gazdag programokat kínálunk a gyermekek és szüleik számára. A szakmai célokat az azok megvalósulását segítő eszközöket az alábbiakban részletezzük.

Egészségvédelem, egészséges táplálkozás

Az alapfeladat ellátása mellett a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, az egészségvédelem, prevenció, az egészséges táplálkozás biztosítása, higiénias szokások elsajátíttatása, az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése a célunk, melyek érdekében az alábbi konkrét tevékenységek valósulnak meg bölcsődénkben:

- Életkornak, fejlettségnek megfelelő napirend biztosítása.
- Fogmosás, szájápolás.
- Szabad levegőn való tartózkodás.
- Játékos mozgáskezdeményezés eszközzel és eszköz nélkül.
- „Zöldnap” beiktatása.

Szájöblítés, fogmosás szokásának kialakítása a napirendbe illesztve.

Eszközök: jellel ellátott fogmosó pohár, fogkefe, fogkrém.

Szabad levegőn való tartózkodás: naponta, évszaknak, időjárásnak megfelelően.

Játékos mozgáskezdeményezés eszközzel:

Babzsák: egyensúlyozás a fejen.

„Tappancs”: felváltva bal-jobb lábbal való lépegetés, egy lábon való ugrálás (talpmasszírozás).

Karikák: egyik karikából a másikba lépegetés, páros lábbal ugrálás, labdadobás.

Tornabot: lépegetés, páros lábbal ugrálás.

Alagút: mászás, labdagurítás.

Pad: lépegetés egyensúlyozással, leugrás.

Labda: két gyermek egymással szemben ülve gurítja, kosárba, illetve karikába való dobás.

Eszköz nélküli énekek, mondókák eljátszása, elmutogatása, ütemre való mozgás.

Egészséges táplálkozás:

A kisgyermek bölcsődei ételmezésében négyszeri étkezés esetén ajánlott a napi energia- és tápanyagtartalom 75 %-át kell biztosítani. Az étrendnek változatosság, idényszerűség, ízében való összehangoltság szempontjából is megfelelőnek kell lennie.

„Zöldnap”:

Szezonális gyümölcsök és zöldségek ismertetése, kóstolása, heti 1 alkalommal tízóraiáskor. Eszközök: szezonális gyümölcsök, zöldségek, tányér, kés, papírszalvéta, kancsó, víz, pohár.

Higiénés szabályok betartása:

- főétkezések előtti kézmosás,
- papír zsebkendő, papírszalvéta használata,
- fürdőszobai gondozásnál a higiénés szabályok betartása: pl. pólyázó asztal, bili, WC, kéz fertőtlenítése,
- a csoportszoba gyakori szellőztetése,
- havi 1 alkalommal, ill. soron kívüli játékmosás, fertőtlenítés,
- napi, heti, ill. soron kívüli takarítás, fertőtlenítés,
- havi nagytakarítás, fertőtlenítés,
- kéthetente, ill. soron kívüli ágyneműcsere,
- heti, ill. soron kívüli törölközőcsere,
- a beteg gyermek lázcsillapítása, sebellátása, a gyermek hazavitele.

Prevenció:

- Vitaminellátás: naponta nyers zöldség vagy gyümölcs fogyasztása.
- Gyermekfogászat: cukorfogyasztás csökkentése, rágásra nevelés, víz fogyasztása.
  - 2 éves kor: szájöblítés.
  - 2 és fél év körül: fogkrém nélküli fogmosás.
  - 3 éves kor körül: fluoridos gyermekfogkrémmel végzett fogmosás.
- Levegőzés: időpontja, mértéke az évszaknak, időjárási viszonyoknak, gyermekek életkorának megfelelően van megválasztva. Kánikulában, esőben,

erős havazáskor, nagy erejű szélben, sűrű ködben, vagy –5 foknál hidegebb időben mellőzzük!

5.10. A szakmai célok megvalósításának mérése, ellenőrzése

A bölcsőde, mint szociális intézmény, a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény. A bölcsőde szakmai munkájáért a kisgyermeknevelő felelős.

A csecsemő és kisgyermekkorban a fejlődés üteme a leggyorsabb, így kiemelkedő jelentőségű a tudatosan felkészült, a társadalmi – gazdasági változások elvárásainak megfelelő, a szociális érzékenységgű családok támogatásában segítő bölcsődei szakember.

Az ellenőrzés rendkívül fontos szerepet kap bölcsődénk életében.

Célja: a tervszerűen, folyamatosan, a bölcsődei élet különböző színtereire kiterjedő ellenőrzés eredményeiből következtetéseket vonjunk le, és azokat megfelelően építsük be a további munkánkba.

A minőségbiztosítás jegyében az alapellátáson túl, fokozottan figyelünk a szakmai kiválóságra, a szülői elégedettségre, az igények kielégítésére.

Megvalósítás

Rendszeres a partneri elégedettségi mutatók vizsgálata, melyet éves munkaterv alapján végzünk. Partnertérképünk rögzíti a közvetlen és közvetett partnereinket kikkel évenként végzünk kérdőíves, interjúk felméréseket. Ezeket összegezve, ha szükséges intézkedési terveket készítünk a felmerülő igények, esetleges problémák megoldására.

5.11. Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben nincs helye. A bölcsődei nevelés területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységbe ágyazottan történik.

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkorban tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció. A tanulás formái az utánpótlás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A kisgyermeknevelő a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szem előtt kell tartani, hogy náluk más jellegű és hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat.

A beszéd a kisgyermekkorban nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek nem a magyar az anyanyelvük.

6. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

6.1. „Saját kisgyermeknevelő”- rendszer

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt.

A „saját kisgyermeknevelő”- rendszer a biztonságot és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport gyermekei egy kisgyermeknevelőhöz tartoznak. Ő szoktatja be a gyermekeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője. Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tarja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért. A „saját kisgyermeknevelő”- rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait. Ő segíti át a gyermekeket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

6.2. Gyermekcsoport szervezése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben a gyermekcsoport létszámát a 15/1998. (IV. 30) NM rendelet 49.§-a határozza meg. Az előírtnál magasabb csoportlétszám nem fogadható el, mivel a minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt-kisgyermek arány garantálja.

A bölcsődei nevelés alapelveinek megfelelően a kisgyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba jár. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. A szakmai elveknek megfelelőbb az életkor szerinti homogén csoport, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése homogén csoportban sem könnyű feladat és a vegyes korcsoport előnyei a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

A gyermekek fogadása (nyitva tartás)

A bölcsőde nyitvatartási idejét a fenntartó határozza meg, figyelembe véve a bölcsődébe járó gyermekek szüleinek munkakezdését és befejezését, valamint a bölcsődéből a munkahelyre, illetve a visszautazás időtartamát.

A bölcsőde nyitvatartási ideje napi: 10 óra, azaz 7.00 órától – 17.00 óráig.

Csoport megnevezése	Csoport létszám (fő)	Megjegyzés
----------------------------	-----------------------------	-------------------

1. Napsugár mini bölcsődei csoport	7	20 hetes kortól
------------------------------------	---	-----------------

6.3. Tárgyi feltételek

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet – a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény épületét, játszóudvarát és egyéb helyiségeit -, a jogszabályi és szakmai előírások, a csoportba járó kisgyermek létszáma, életkora, igényei alapján úgy kell kialakítani, hogy az biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja.

Csoportszoba: A csoportszobát úgy rendezzük be, hogy a gyermekek egészséges fejlődése biztosítva legyen, mozgás és játékigényük kielégítést nyerhessen, kedvükre játszhassanak társaikkal és kisgyermeknevelőjükkel. A mozgásfejlesztő eszközöket a gyermekek növekedése során folyamatosan megfelelő méretűre cseréljük. A csoportszoba berendezésénél, a játékok kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, eltérő igényeit is figyelembe kell venni.

Fürdőszoba: a csoportszoba mellett került kialakításra a fürdőszoba. Kielégíti a kívánatos gondozási- és nevelési igényeket. Felszereltsége az előírásoknak megfelelő.

Gyermeköltöző: alapterülete és felszereltsége megfelelő. Kielégíti a különböző életkorú gyermekek öltöztetési igényeit.

Fedett terasz: a meleg, napos és esős időben fedett helyen játszhatnak a gyermekek.

Tálaló- melegítő konyha: a HACCP előírásnak megfelelő kiszolgáló helyiség.

Játszókert: a mini bölcsődei csoport udvara a kor követelményeinek megfelelően van kialakítva, ahol nyugodt körülmények között játszhatnak gyermekeink. A bölcsőde játszókertje kerítéssel a jogszabályoknak megfelelően el van különítve az óvoda udvarától.

Mini bölcsődénk játszókertje gyermekközpontú szemléletet tükröz. A bölcsődés korú gyermek apró természetéhez illő felszerelést (rögzített és mobil kerti, ill. nagymozgás fejlesztő játékok), és a futkározáshoz sok szabad teret talál. A beépített játékeszközök biztonsággal használhatók egyedül. Kertünk füves területe ideális a futkosáshoz, az ugráláshoz, az ülő játékhoz. A homokozó a legkisebbeknek való változatban készült. Az árnyat adó fáink védelmet nyújtanak a tűző nap melege ellen.

Nyáron különösen sok időt töltenek a ránk bízott gyermekek a szabadban. A kertben tartózkodás a szobai játék egyformaságát megszakítja, változatosságot, vidámságot jelent.

Télen (bár lényegesen kevesebb időt lehet a szabadban tölteni) is vidám gyermekektől lehet hangos a kert. Lehet a friss hóban szaladgálni, szánkózni, havat lapátolgatni a kisvödrökbe. A hideg miatt télen is lehetősége van a gyermekeknek a mozgásra, a futkározásra az udvaron.

Mini bölcsődénk tárgyi feltételeit, eszközellátottságát folyamatosan szeretnénk fejleszteni, bővíteni.

A mini bölcsőde indításának tárgyi feltételeit a Mini bölcsőde eszköz- és felszerelés jegyzéke tartalmazza.

6.4. Napirend

A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend a kisgyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes kisgyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalma is biztosítja.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők (pl. a bölcsőde nyitása, zárása, stb.) is. A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő”- rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával való összehangolt munka, a kisgyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

6.5. Szakmai dokumentáció

A bölcsőde a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezet.

A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése érdekében történik.

A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok:

- a tárgyszerűség (objektivitás),
- a validitás (a szempontok, kategóriák, kritériumok stb. alkalmasak annak a helyzetnek, folyamatnak a jellemzésére, amelyre használják őket),
- a hitelesség,
- az árnyaltság,
- a rendszeresség
- ill. a folyamatosság.

A dokumentáció készítéséhez alkalmazott módszerek és eszközök kiválasztásánál a bölcsőde tekintetbe veszi a kisgyermek fokozott biztonságigényét (személyi- és tárgyi környezet állandósága, az adott helyzetnek a kisgyermek megszokott, számára elfogadott élethelyzetekhez való hasonlósága).

A dokumentáció vezetéséhez kérni kell a szülők hozzájárulását, a rögzítetteket kérésre a szülőknek meg kell mutatni. A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a személyiségi jogokat, valamint az adatvédelmi szabályokat a legmesszebbmenőkig figyelembe veszi a bölcsőde.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a korai fejlesztés és gondozás feladatait – a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményére épített – fejlesztési évre készített egyéni fejlesztési terv alapján kell végezni. Az egyéni fejlesztési tervet a korai fejlesztést és gondozást végző vagy irányító gyógypedagógus (terapeuta) készíti el. Az egyéni fejlesztési

tervnek tartalmaznia kell az értelmi fejlesztést: a hallásfejlesztést, a látásfejlesztést, az adaptációs tréning, a mozgásfejlesztő terápiák, a pszichológiai fejlesztés feladatait. A fejlesztést – gondozást végző gyógypedagógus (terapeuta) központilag kiadott nyomtatványon egyéni fejlesztési naplót vezet. A gyermek fejlődését a korai fejlesztést és gondozást végző vagy irányító gyógypedagógus (terapeuta) központilag kiadott nyomtatványon, értékelő lapon értékeli.

A Cserszegtomaji Pipacs Óvoda-bölcsődébe felvett sajátos nevelési igényű gyermek egyéni fejlődését a Zala Megyei Szakszolgálat korai fejlesztő szakemberei végzik. A sajátos nevelési igényű gyermek saját kisgyermeknevelője a szakértői vélemény elkészítése után felveszi a kapcsolatot a fejlesztést végző szakemberrel, és konzultál azokról a speciális nevelési – gondozási feladatokról, ami a gyermek sajátos nevelési igényéből fakad. A kisgyermeknevelő év végén összegző értékelést készít a gyermek fejlődéséről a fejlesztést végző szakember számára.

A kisgyermeknevelő által vezetett dokumentáció és annak tartalmi jellemzői. A dokumentáció képet ad a kisgyermeknevelő szakmai ismeretéről, lelkiismeretes munkájáról. Jelentősége abban is megnyilvánul, hogy a gyermek fejlődésének regisztrálása közben a szakmai igényességét is emelheti, hiányzó ismeretek pótlására ösztönöz.

Feljegyzés a családlátogatásról

A családlátogatásról készült feljegyzés tartalmi elemei:

- Mikor történt, ki volt jelen?
- Hogyan fogadták a szülők a látogatást?
- A gyermek viselkedése a látogatás alatt.
- A gyermek helye a családban, a lakásban.
- Röviden a lakáskörülményekről.
- Szülő kérdései, ill. a kisgyermeknevelő válaszai megnyugtatóak voltak-e számukra?
- Milyen kérései voltak kisgyermeknevelőként a családhoz? Ezt hogyan fogadták?
- Miben mutatkozott meg a családlátogatás eredményessége?

Beszoktatási füzet

Az adaptáció első 10 napjáról naponta vezetett naplószerű feljegyzések.

Tartalmaznia kell:

- Mikor érkezett, ki szoktatja, mi lett a jele? A gyermek fejlettségi szintjének általános jellemzői (beszéd, étkezés, szobatisztaság), viselkedése, játéktevékenységei.
- Mennyi időt töltöttek a bölcsődében, szobában vagy szabadban kezdődött az ismerkedés? Volt-e már családlátogatás? Szülő viselkedése (érdeklődő, együttműködő, más gyermekekkel kapcsolatot vesz fel, unatkozik, nehezen adja át a gyermekét, stb.)
- Mikor milyen új dologgal ismerkedett a gyermek, azokra hogyan reagált? Saját kisgyermeknevelőjével, a gyermekekkel hogyan alakul a kapcsolata? Naponta hogyan változik a gyermek érzelmi állapota, kisgyermeknevelőjéhez való viszonya? Búcsúzás módja, ki és hogyan vigasztalja, mivel nyugtatható? Érkező szülőt hogyan fogadja?
- Ha megbetegedés történt, mennyit hiányzott, a fokozatosságban mennyit kellett visszalépni?

- Hány napig gondozta a szülő a gyermekét?
- Ki altatta és milyen körülmények között a gyermeket? Előtte, utána volt-e sírás?
- Milyen szervezési munkákat kellett módosítani a kisgyermeknevelőnek a beszoktatás alatt?
- A szülővel a nevelés terén milyen módszerek merültek fel megbeszélésre, egyeztetésre?

Törzslap

Egy éves korig naponta, fölötté 3 havonta egyszer a gyermek születése körüli napokon (+/- 4nap) összefoglalót ír a kisgyermeknevelő a következő szempontok szerint:

- Érzelmi állapot, fejlődés (Felnőttekhez való viszony: anya, családtagok, kisgyermeknevelő, gyermekekhez való viszonya)
- Gondozással kapcsolatos magatartás, önállósági törekvések (étkezés, tisztálkodás, bilizés, szobatisztaság, kézmosás, mosakodás, fogmosás, öltözködés)
- Mozgás: nagymozgások fejlődése, manipuláció.
- Értelmi fejlődés: érdeklődés, figyelem, beszéd (hangadás, megértés, verbális beszéd), játéktevékenység.
- Alvás.
- Egyéni megnyilvánulások, szokások.
- Az első bejegyzés tartalmazhatja röviden a gyermek életét befolyásoló főbb események hatására történt változásokat csoportba kerülés, új kisgyermeknevelő, új táplálkozási mód, napirendhez, környezethez való alkalmazkodás, stb.).

Fejlődési napló:

A fejlődési napló vezetésének a célja:

A gyermeki fejlődés nyomon követése és dokumentálása. A csecsemők fejlődését havonta 1 alkalommal, a kisgyermek fejlődését negyedévente szükséges a fejlődési naplóban írásban rögzíteni. Rendkívüli esemény vagy nagyobb változás esetén, azonnali soron kívüli feljegyzés készül. A fejlődésben nagy egyéni eltérések vannak, néha stagnálás és visszaesés is előfordul. jelen sablon negyedéves beosztásban készült, egy év alatti gyermekeknél havonta szükséges a fejlődés menetének nyomon követése és dokumentálása.

A fejlődés megfigyelésének, értékelésének területei:

- **Érzelmi – szociális fejlettség**
  - Milyen helyzetekben nevet, boldog – sír, szomorú?
  - Kihez és mihez kötődik? Kötődése milyen jellegű?
  - Saját tulajdonához való ragaszkodása milyen jellegű és mihez ragaszkodik, ki tudja választani saját tulajdonát?
  - Hogyan fejezi ki érzelmeit?
  - Milyen egyéni igényei, szükségletei vannak és felismeri-e ezeket?
  - Milyen szokásokat sajátított el?
  - Milyen szabályokat ismer és tart be, figyelmezteti-e ezekre társait?
  - Hogyan fejezi ki önállósulási törekvéseit?
- **Értelmi fejlettség**

- Figyelem, megfigyelőképesség, érzékelés-észlelés, emlékezet, gondolkodási funkciók.
  - Memória, logika, problémamegoldás.
  - Összefüggések észlelése.
  - Csoportosítások, szétválogatások (azonosságok, különbségek felismerése).
  - Magyarázatok megértése.
  - Mondókák, dalok, versek, mesék felidézése.
  - Múltbeli események felidézése, ezek mennyire részletezettek, mennyi időre nyúlnak vissza.
  - A gyermek ismerete önmagáról, szűkebb tárgyi, természeti és személyi környezetéről.
- **Beszédfejltség**
- Kommunikációs képességek: beszédértés, hangadás (milyen hangokat ad, hogyan ejti ki a hangzókat), beszédprodukción. Nonverbális kommunikáció, metakommunikáció.
  - Szituatív beszéd, dajka nyelvi szavak, szómondatok, telegrafikus beszéd. Kontextusos beszéd – dialógus. Absztrakt beszéd.
  - „Mi ez?”, „Miért?” korszak.
  - Szókincs nagysága, szavak ragozása, szófajok használata. Hány szóból álló mondatokat alkot? Mondatfajták, szórend. Alanyi, tárgyias ragozás. Múlt, jelen és jövő idő használata.
  - a beszéd zenei elemei (hangerő, hangsúly, hanglejtés, hangszín, beszédtempó, ritmus).
  - Kommunikációs képességek hiánya vagy alacsony szintje.
  - Kommunikációs kedv felnőttekkel és gyermekekkel.
- **Mozgásfejltség**
- Nagymozgások:
    - Hely és helyzetváltoztató mozgások. Mozgás összerendezettség, iránya, gyakorisága.
    - Kúszás, mászás, felülés, feltérdelés, felállás, megállás. Egyensúly fejlődése.
    - Járáshoz vezető fázisok, önálló járás, futás, lépcsőn járás, irányváltoztatások, fordulások, megállás, ugrás, páros lábbal való elrugaszkodás.
    - A mozgás tempója, dinamikája, ritmusa, kitartás egyes mozgásformák esetén, fáradékonyság.
  - Testséma alakulása, irányok felismerése (elől, hátul, oldal irányok) szem-kéz-láb, szem-kéz és szem-láb koordináció, térérzékelés, észlelés.
  - Egyéni jellemzők a mozgásban. Mozgásigénye belső indítatásból fakad, önkéntes, örömteli.
  - Mozgásigény nagysága.
- **Finommotorikus mozgások**
- Kéz fogásának erőssége, fokozatai.
  - Ujjak használata, precíziós fogás, két kéz használat.
  - Tekerés, csukló forgatása játék és eszközhasználat közben.
  - Szem-kéz koordináció a finommozgásoknál. Kanál fogása (szem-kéz-száj koordináció).

- Mennyire szívesen játszik finommozgást igénylő játékokat és milyen eszközökkel (gyurma, festék, marokkréta, ceruza, pötyi, fűzős játékok, mozaik, puzzle, tészta, termények, stb.)
- Mely eszközhasználatnál igényel segítséget.
- **Játéktevékenység jellemzői**
  - Önálló, magányos játék. Játék a felnőttel. Játék a társak mellett, együttjátás.
  - Játékának jellemzői, típusa: gyakorlójáték, funkciójáték, fikciós játék, konstruáló játék, szimbólumjáték, szerepjáték, szabályjáték kezdetei.
  - A játéktevékenység megkezdésének jellemzői: önállóan választ játékot (véletlenszerűen, céllal, tudatosan), utánoz másokat, csatlakozik mások ötletéhez, saját ötlete alapján kezdeményez.
  - Játéka jellemzői: aktív, elmélyült, felületes, kitartó, agresszív, romboló, kapkodó, kiegyensúlyozott, stb., negatív tartalmú játék.
  - Játék- és eszközhasználat: mivel játszik és hogyan használja a játékokat és az eszközöket.
  - Segítségigény játék közben.
- **Társas kapcsolatok jellemzői**
  - Felnőttel való kapcsolata, gyermekekkel való kapcsolata.
  - Kivel és hogyan teremt kapcsolatot, hogyan fogadja mások kapcsolatteremtési szándékát.
  - Hogyan reagál idegen személy közeledésére.
  - Csoportban való helyzete a többi gyermekéhez viszonyítva (központi, magányos, elkerülő, közkedvelt).
  - Együttműködési képessége nevelési, gondozási tevékenységekben és játék helyzetben.
  - Viselkedésének jellemző nevelési és gondozási helyzetekben, játéktevékenységek különböző helyzeteiben, konfliktus esetén.
- **Tanulási tevékenységek jellemzői**
  - Utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokásalakítás. Tapasztalat, információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő gondolkodásban/viselkedésben.
  - Gyermekek életkorából és fejlettségéből adódó tevékenység, illetve tevékenységbe ágyazottan történik. Személyes kíváncsiság, érdeklődés motiválja.
  - Természetes élethelyzetek. Felnőttel és társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció. Játéktevékenység és gondozás.

Üzenő füzet:

A kisgyermeknevelő 3 havonkénti, megfigyelésekre alapuló, élményszerű bejegyzéseinek tükrözni kell a gyermek folyamatos fejlődését. Az üzenő füzetbe kerülhet bejegyzésre a gyermekkel kapcsolatos bármely jelentős esemény, történés (fejlődési változás, egészségi állapot, stb.). Nem maradhat le a beírás kelte és a kisgyermeknevelő aláírása sem.

A család és a bölcsőde közötti írásos kommunikációt rögzíti.

Tartalma:

- információk a bölcsődéről (név, cím, telefonszám, kisgyermeknevelő neve)
- gyermek személyi adatai
- szülők személyi adatai, elérhetőségük
- házi orvos neve
- a szülőkön kívül ki viheti el a gyermeket a bölcsődéből
- a szülők jellemzése a gyermekről, az eddigi életút, szokások, nevelési módszerek
- kisgyermeknevelői bejegyzések (az első bejegyzés az adaptáció összegzése)

Csoportnapló

A csoport egészére kiterjedő dokumentáció. Vezetése napi rendszerességgel történik, a csoport létszámát, és a napi eseményeket rögzíti.

Tartalmaznia kell:

- A csoportba beíratott gyermekek nevét, jelen vagy távollétüket.
- A napi étrendet.
- A napi tervezett játéktevékenység kezdeményezést (téma, megvalósulás módja, vagy elmaradás oka, eszközök, gyermekek érdeklődése)
- Levegőztetést, ill. elmaradásának az okát.
- Az esetleg kapott gyógyszer mennyiségét.
- Az egyes gyermek egészségi állapotában történt változás, a székletek számát.
- Étrenddel kapcsolatos megjegyzéseket.
- Rendkívüli eseményt.
- Szülői kérések, távolmaradás közlése.
- A csoport hangulatát, érzelmi állapotát.
- A délelőtti és a délutáni műszak eseményeit külön-külön kell felsorolni és minden esetben a kisgyermeknevelőnek aláírni.

A dokumentáció egyes elemei nem térhetnek el egymástól, reális képet kell, hogy adjanak a gyermek fejlődéséről. Mindig csak tényként szabad megjegyezni, ha valamit a gyermek még nem tud, nem szívesen végez, nem lehet elmarasztalni, hibaként közölni, hiszen a bölcsődei nevelés alapja a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.

6.6. A fejlődés leggyakoribb jellemzői bölcsődés kor végére

- Nagyon sok területen önálló a gyermek: egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik, legfeljebb apró segítséget igényel.
- Már nem csak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, hanem szívesen játszik társaival is.
- Jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget számára.
- Környezete iránt nyitott, érdekli minden, szívesen vesz részt új tevékenységekben.
- Gazdag szókincse van, elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot felnőttel, gyermekkel.

- A gyermekek többsége szobatiszta.

6.7. Személyi feltételek

A gyermekek nevelését- és gondozását 1 fő középfokú végzettséggel rendelkező csecsemő- és kisgyermeknevelő látja el, aki a szakmai vezetője is a mini bölcsődének.

Technikai dolgozó: 1.5 fő bölcsődei dajka.

Megnevezés	Fő	Szakképesítés	Végzettség
Intézményvezető	1	Óvodapedagógus, intézményvezető	Főiskolai végzettség, szakvégzettség
Kisgyermeknevelő Szakmai vezető	1	Csecsemő- és kisgyermeknevelő gondozó	Középfokú szakképesítés
Bölcsődei dajka	1.5	Dajka	Bölcsődei dajka végzettség

7. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

Bölcsődén belüli, és kívüli találkozások egyaránt mélyítik a kisgyermeknevelő, szülő kapcsolatot. Az első találkozás a „bekukucsáló”, mely alkalmával a kapcsolatfelvétel, ismerkedés a cél. A találkozás alkalmával a gyermekek és a szülők megismerhetik a kisgyermeknevelőt, a bölcsődei dajkát és a többi bölcsődés korosztályú gyermekeket. Ismerkedhetnek a csoportszobával, bekapcsolódhatnak a játékokba.

Nagyon fontosnak tartjuk a naponkénti információ cserét. A kisgyermeknevelő részletesen beszámol a gyermek napközbeni életéről. Évente többször csoportos szülői értekezletet tartunk. A szülők részéről felmerülő kérdések köré építjük fel az értekezletek témáit.

A különleges nevelést igénylő gyermekek együttnevelése egészséges társaikkal, esélyegyenlőséget teremt. Minden kisgyermeknek joga van az egyéni bánásmódhoz, az őt megillető fejlesztéshez.

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatása és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ez a megközelítés szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük.

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családi és a bölcsődei nevelés-gondozás összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő pedig, mint szakember, szaktudásával, tapasztalataival tudja segíteni a szülőt gyermeke nevelésében.

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről; ez alapvető fontosságú, személyre szóló, bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermeknevelésében.

A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, személyes hangvételű (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formáját alkalmazza a bölcsőde:

Egyéni kapcsolattartási formák:

Beszélgetés érkezéskor és hazamenetelkor, üzenő füzet, családlátogatás, egyéni beszélgetés, időpont egyeztetéssel.

Csoportos kapcsolattartási formák:

Bekukucskáló, szülői értekezletek és szülőcsoportos beszélgetések, családi délutánok, hirdetőtábla, nyílt napok, írásos tájékoztatók, szervezett programok, hirdetőtáblán közérdekű hírek, esetmegbeszélő találkozások szakemberek bevonásával (orvos, védőnő, stb.)

7.1. Családlátogatás

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a gyermek ébrenléti idejében kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életről, jobban megismerje a kisgyermeknevelőt, akire gyermekét bízta. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, ezért a családlátogatás lehetőségének ajánlásakor, az időpont megválasztásakor, a családlátogatás alatt és után a család kívánságait mindenek felett tiszteletben kell tartani.

A jól felkészített gyermek izgalommal várja a vendég érkezését. Ehhez szükséges az is, hogy a szülőktől pozitív érzéseket tapasztaljon.

A családlátogatás során a szülő választ kaphat kérdéseire, betekintést nyer a bölcsődében folyó munkába, megismerheti gyermeke kisgyermeknevelőjét, úgy, hogy közben az otthoni biztonságban maradhat. Megbeszélhetik az étkezéssel, alvással, szobatisztasággal kapcsolatos kérdéseket, problémákat, melyeknek különösen nagy a jelentőségük, hiszen ezeken a

területeken elengedhetetlen a szülő és a kisgyermeknevelő harmonikus együttműködése a gyermek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében.

A kisgyermeknevelő felkészülten megy a családokhoz. Az irányított kérdésekre adott válaszok, a család lakókörnyezete segít a családi kapcsolatok, nevelési szokások feltérképezésében.

A kisgyermeknevelő fokozott figyelmet szentel a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek meglátogatására, beszoktatására.

7.2. Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos, legalább 2 hetes beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe.

Az anya, az apa vagy a nagyszülőjelenléte biztonságot ad és segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, ezzel a gyengéd átmenetet, az új környezethez való alkalmazkodást. A szülővel történő fokozatos beszoktatás folyamata során a kisgyermeknevelő tovább építi a bizalmi kapcsolatot, a szülő információt nyújt a bölcsődei nevelés tartalmáról és a kisgyermekfejlődés sajátosságairól.

A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz reakciók (pl. étkezési, alvási nehézségek, nyugtalanság, sírás, tiltakozás, a szülőhöz való fokozott ragaszkodás, a viselkedésben, szokásokban, az önállóság terén jelentkező, esetleges változások, stb.) súlyosságát, időbeni elhúzódását.

7.3. Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

7.4. Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

7.5. Szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések a bölcsődei nevelési évenként legalább 3 alkalommal szervezett tematikus beszélgetések a csoportba járó kisgyermekek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témáról. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelő vezeti, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési

módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedésrepertoár bővítésére. A kisgyermeknevelőtől kapott indirekt megerősítések befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait.

7.6. Szülői értekezlet

Bölcsődén belül a szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkal közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül 3 alkalommal célszerű szülői értekezlet tartani (beszoktatás előtt, a beszoktatásokat követően és a nevelési év vége felé), de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

7.7. Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlapok, szórólap, közösségi oldalon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

7.8. Szervezett programok

A szervezett programok a családok igényeihez igazodó többlet-lehetőségek a családok segítése, a szülői kompetencia növelése és a család és a bölcsőde közötti kapcsolat erősítése érdekében. A családok igényeihez igazodó rendezvények megszervezése az igény felmérések után kerül sor.

Ezek a közös élmények, az emberi kapcsolatok és a tapasztalatok, a tájékozottság gyarapításával nagymértékben hozzájárulhatnak a szülői kompetencia fejlődéséhez, a családi nevelésnek és a gyermek fejlődésének segítéséhez.

7.9. „Bölcsődei bekukucsáló”

A bölcsőde lehetőséget biztosít a szülőknek, hogy beiratkozás előtt a szülő és a gyermek bepillanthasson a bölcsőde életébe. Lehetőség nyílik:

- Megismerkedni a leendő nevelőkkel,
- a bölcsődei étellel,
- az intézmény épületével, udvarával,
- a csoportszobával, játékokkal.

A helyszínen választ kaphatnak minden olyan kérdésre, ami a gyermekek bölcsődébe kerülésével felmerülhet.

7.10. Szülői Közösség

A bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmére Szülői Közösséget lehet létrehozni.

A Szülői Közösség célja: a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek és szüleik, ill. törvényes képviselőjük érdekvédelmét szolgálja

A Szülői Közösség feladata:

- Figyelemmel kíséri és véleményezi a bölcsőde gondozási-nevelési programját, egyeztetési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.
- A bölcsőde dolgozóival közösen rendezi a család – bölcsőde együttműködését szolgáló rendezvényeket.
- 15 napon belül köteles kivizsgálni a gyermekekkel és hozzátartozóikkal kapcsolatos hozzá érkezett sérelmeket, panaszokat, mely vizsgálat eredményéről írásban értesíti a panasztevőt, válaszva a megoldási módot is. (A szülőnek – ha nem történik meg panaszának kivizsgálása, ill. nem elégedett az eredménnyel – joga van az intézmény fenntartójához fordulni.).
- Dönt a hatáskörébe tartozó ügyekben,
- intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, az intézmény szakmai ellenőrzését ellátó megyei gyámhivatalnál, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél,
- véleményt nyilváníthat az intézmény vezetőjénél a gyermeket érintőügyekben,
- javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról,
- egyetértési jogot gyakorol az intézmény házirendjének jóváhagyása tekintetében.

A gyermek szülője, vagy más törvényes képviselője, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviseleti és szakmai szervek panasszal élhetnek:

- az intézményi ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
- a gyermeki jogok sérelme, valamint
- az intézmény dolgozóinak kötelezettségszegése esetén.

A Szülői Közösség tagjai:

- az ellátásban részesülő gyermekek szülei vagy más törvényes képviselő közül 1 fő,

A működés részletes szabályait a Szülői Közösség Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

7.11. Gyermekelelmezés a mini bölcsődében

A kisgyermekek étkezését a Közétkeztetési Központ konyhája biztosítja.

A kijelölt úton, zárt tároló edényekben érkezik a tálaló konyhába az étel.

A korszerű táplálkozási elveknek és konyhatechnikai eljárásoknak figyelembevételével az óvodavezető az élelmezésvezetővel, a bölcsőde orvosával közösen állítja össze, legalább 2 hétre előre az étlapot, a korosztály élelmezési-, nyersanyagnormáinak figyelembe vételével.

A bölcsődei étkezést a 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról rendelet szabályozza.

A gyermekek étkeztetésénél az általános szabályok mellett bizonyos *speciális szempontokat* is figyelembe veszünk:

- **A bölcsődében az étkezések száma napi négy alkalom, az egész napos ellátást igénybevevő gyermekek részére.** Mivel ez a napi energiaszükséglet 75%-át fedezi, igen fontos az étkezések közötti szünetek betartása, hogy a gyomor kiürülhessen, jobb legyen az emésztés.
- A megfelelő folyadékpótlásról is gondoskodunk.

A szolgáltatás térítési díját az intézményt fenntartó Önkormányzat állapítja meg.

Az óvodai és a bölcsődei étkeztetés biztosítása, térítési díjak befizetésének rendje

Az óvodás gyermekek napi háromszori, a bölcsődés gyermekek napi négyszeri étkezésének megszervezése az intézmény feladata. Az élelmiszerekből az ételmintát a Közétkeztetési Központ rakja el. Nem vonatkozik ez az otthonról behozott születésnap, névnapi kínálásra szánt édességekre, a kirándulások alkalmával kiegészítő tízóráira, az egész csoport számára vitaminpótlásra szolgáló plusz gyümölcsre, zöldségre. (ÁNTSZ).

Tej- vagy lisztérzékenységet, cukorbetegséget, esetleg más jellegű problémát az óvodatitkárnál és az intézményvezetőnél kell jelezni már a beiratkozáskor.

Az étkezések időpontjai az óvodában:

- Folyamatos reggeli: 8.30-9.00-ig.
- Ebéd: 11.30-12.30 óra között.
- Folyamatos uzsonna: 15.00-15.30 között.

Az étkezések időpontjai a bölcsődében:

- 8.00 – reggeli
- 10.00 – tízórai
- 11.30 – ebéd
- 15.30 - uzsonna

Célszerű a korán érkező gyermekeket otthon megreggeliztetni.

A Szülő gyermeke részére 1 hónappal korábban rendeli meg az étkezést, mely szolgáltatásért étkezési térítési díjat fizet. A térítési díj mértékét az intézmény fenntartója költségvetési évenként állapítja meg. Az esedékes térítési díjakról a szülőket havonta tájékoztatjuk.

A befizetés rendje

- A térítési díjak befizetésének pontos dátumát az intézményben jól látható helyen, 1 héttel korábban függesztjük ki.

- A havi térítési díj összege a hivatalos munkanapok száma alapján kerül megállapításra.
- A befizetés készpénzes fizetéssel teljesíthető.

7.12. Felvétel rendje

A mini bölcsődébe a felvétel önkéntes, kérelemre történik, melyet a törvényes képviselő terjeszthet elő.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával:

- a körzeti védőnő,
- a házi gyermekorvos vagy a házi orvos,
- a család-és gyermekjóléti szolgálat,
- a gyámhatóság is kezdeményezheti.

Amennyiben a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, a jegyző az ellátás kötelező igénybevételét elrendelheti.

A Cserszegtomaji Pipacs Óvoda-bölcsődébe azon szülő gyermeke vehető fel és gondozható, aki a fenntartó szerv ellátási területén (Cserszegtomaj Nagyközség közigazgatási területe) életvitelszerűen tartózkodik.

Bölcsődébe a gyermek húszhetes korától vehető fel

- a harmadik életévének, sajátos nevelési igényű gyermek esetén az ötödik életévének betöltéséig,
- annak az évnek az augusztus 31-ig, amelyben a harmadik életévét, a sajátos nevelési igényű gyermek az ötödik életévét betölti, vagy
- annak az évnek a december 31-ig, amelyben a gyermek szeptember 1-je és december 31-e között tölti be a harmadik életévét, ha a szülő, törvényes képviselő vállalja, hogy a gyermek ellátását a nevelési év végéig a bölcsőde biztosítja.

A gyermekek napközbeni ellátásáért a bölcsődei ellátást, annak keretében az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkozást és étkeztetést kell megszervezni azon három éven aluli gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői

- munkavégzésük – ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is -,
- munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük,
- nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban,
- felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük,
- betegségük vagy
- egyéb ok miatt.

A gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani

- akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,
- akinek szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

A beiratkozásra minden év április hónapban, két napos időintervallumban történik. Ebben az időszakban kell a bölcsődében jelentkezni azoknak a szülőknek, akik az adott év szeptember hónaptól szeretnék elkezdni a bölcsődei beszoktatást.

A bölcsődei felvételnél - az alábbi sorrendben – előnyt élvez különösen az a gyermek

- akit egyedülálló (élettársal nem rendelkező hajadon, nőtlen, elvált vagy özvegy családi állapotú) szülője nevel,
- akivel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma a 3 főt meghaladja,
- aki családgondozásban részesül, és fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szükség,
- akinek szülője orvosilag igazolt betegsége miatt az ellátást biztosítani nem vagy csak részben tudja,
- akit – gyámhatósági határozat alapján – gyámként kirendelt időskorú (a reá vonatkozó nyugdíjkorhatárt elért) hozzátartozója nevel,
- akinek a szülője jövedelmi helyzete miatt (mert családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét nem haladja meg) az ellátásáról nem vagy nehezen tud gondoskodni,
- akinek családjában az egy főre jutó jövedelem alacsony.

A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 43 § alapján (3) „A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni

- a. –ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll –
  - aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek,
  - ab) a 3 vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermek,
  - ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és
- b. a védelembe vett gyermeket.”

A sorrendiség figyelembe vétele nélkül a gyermek bölcsődei ellátását biztosítani kell, ha a gyámhatóság – Gyvt. 68. § (3) bekezdése a) pontja alapján – védelembe vételt rendelt el és kötelezte a szülőt, hogy folyamatosan vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását.

A Cserszegtomaji Pipacs Óvoda-bölcsődébe való felvétel a fentiekén túl az év során folyamatosan igényelhető.

A felvételi kérelmet az intézmény vezetőjének kell benyújtani.

A felvételi kérelemhez csatolni kell:

- tanulói jogviszony esetén az oktatási intézmény által kiállított iskolalátogatási igazolást,
- az illetékes munkaügyi központ igazolását a munkaerőpiaci képzésen való részvétel idejéről,
- a szülő betegsége esetén a háziorvos/szakorvos által kiállított igazolást,
- az ellátás indokoltságát igazoló gyermekorvos igazolását,
- ha az ellátási kérelmet szociális indokra alapozzák, a kérelemhez csatolni kell azokat a nyilatkozatokat és igazolásokat, amelyekből a gondozó/család jövedelme megállapítható,

- egyedülállóság esetén a Magyar Államkincstár igazolását emelt családi pótlék folyósításáról,
- a családban nevelt 3 vagy több kiskorú gyermek esetén a Magyar Államkincstár igazolását emelt családi pótlék folyósításáról (amennyiben rendszeres gyermekvédelmi támogatásra a szülő nem jogosult),
- sajátos nevelési igényű gyermek esetén a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakértői véleményét.

Az intézményvezető jelentkezési adatlap alapján regisztrálja a jelentkezőket. A megjelölt időpont után az intézményvezető a bölcsőde szakmai vezetőjével egyeztetik a jelentkezéseket, majd döntenek a gyermekek felvételéről. A döntés eredményéről a felvételi kérelem beadásától számított 16 napon belül írásban értesíti a szülőt/törvényes képviselőt.

Az értesítés formái:

- a szülők részéről megadott e-mail címen,
- postai úton.

A keresőtevékenységet folytató vagy folytatni kívánó szülő, legkésőbb a bölcsődei megállapodás megkötésekor a bölcsődei ellátást nyújtó intézménynek munkáltatói igazolást nyújt be, vagy bemutatja a leendő munkáltatójának igazolását arról, hogy a szülő nála alkalmazásban fog állni, megjelölve annak kezdő időpontját is.

A bölcsődei ellátás megkezdésekor az intézmény vezetője a törvényes képviselővel megállapodást köt az:

- ellátás várható időpontjáról,
- a fizetendő étkezési térítési díj mértékéről, a fizetésre vonatkozó szabályokról,
- a szolgáltatások formájáról, módjáról.

Az intézményvezető döntése ellen a kézhezvételtől számított 8 napon belül észrevételnek van helye, melyet a fenntartóhoz – Cserszegtomaj Nagyközség Önkormányzatához – címezve, a Cserszegtomaji Pipacs Óvoda-bölcsőde vezetőjének kell benyújtani.

Az észrevételről a fenntartó határozattal dönt.

Amennyiben a felvételi kérelmet – férőhelyhiány miatt – nem lehet teljesíteni, úgy fel kell hívni a figyelmet arra, hogy kérelmére a 3. sz. melléklet szerinti „várólistára” veszik és üresedés esetén az elhelyezés időpontjáról telefonon értesítik.

Szintén várólistára kerül az a gyermek, aki a felvételi eljárás során felvételt nyert, ám bölcsődei férőhelyét a felvételi kérelmen jelzett időponthoz képest 3 hónapon belül nem veszi igénybe.

Az aktuális évi beiratkozásról a bölcsőde és a fenntartó önkormányzat honlapján, a közösségi médiában, a helyi nyomtatott sajtó útján tájékozódhatnak a szülők.

8. A bölcsőde kapcsolatai, együttműködése más intézményekkel

8.1. A bölcsőde kapcsolata a bölcsődei hálózaton belül

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztás, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények egymás közötti szoros együttműködése.

A bölcsődei hálózat fontos intézményei, szakmai központjai a bázisbölcsődék. A módszertani feladatot a Magyar Bölcsődék Egyesülete látja el, melynek feladata az egyes bölcsődék szakmai működésének segítése és folyamatos figyelemmel kísérése.

A régióban működő bölcsődékkal folyamatos kapcsolattartás kialakítása a célunk. A rendszeresség biztosítja a szakmai együttműködést, a tapasztalatok kicserélését, megakadályozza az elszigetelődést.

Kapcsolatot tartunk a Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézménnyel. Minden évben ellátogatunk az általuk meghirdetett szakmai napokra.

Kapcsolatot alakítottunk ki a Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék vezetőjével.

8.2. Bölcsőde és óvoda kapcsolata

A bölcsőde és az óvoda között olyan kölcsönös együttműködésre épülő, tartalmas kapcsolat kialakítása szükséges, amely lehetővé teszi egymás szakmai elveinek, céljainak megismerését, megértését. Fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló partneri viszony előtérbe helyezése. Különös jelentőséggel bír ez a közös igazgatású integrált intézmények esetében. Mindezek a kisgyermek érzelmi biztonsága folyamatos fejlődésének fenntartását szolgálják, intézményváltásnál segítenek az új környezetbe történő beilleszkedésben.

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal a társintézményekkel és szakemberekkel, akikkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek, illetve akikkel a kapcsolat kialakítása a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése szempontjából szükséges.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és a különböző civil szervezetek közötti együttműködés is hozzájárulhat a bölcsődei ellátást igénybe vevő családok szükségleteinek, esetleges speciális igényeinek kielégítéséhez.

A bölcsőde és az óvoda közös intézményként való működéséből elsősorban szakmai előnyök származnak. Az óvodában szervezett szakmai előadásokat a kisgyermeknevelő is hallgathatja. Az óvodai találkozásokon pedig részt vehetnek a bölcsőde dolgozói is.

A kisgyermeknevelő számára nyitottak az óvodai oktatási-nevelési értekezletek, de részére külön rendszeres megbeszélések és értekezletek kerülnek majd megszervezésre.

A két intézmény között tartalmas kapcsolat kerül kialakításra, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek számára az átmenet is zökkenő mentesebbé válik.

A bölcsődés korú gyermekek ellátása a bölcsődei nevelésre-gondozásra vonatkozó elvi, szakmai-módszertani előírások alapján, személyi és tárgyi feltételek biztosításával történik.

A bölcsőde-óvoda között törekszünk a szakmai kompetencia elismerésén alapuló együttműködésre.

Cél: egymás kölcsönös segítése, javaslatok, ötletek, problémák megbeszélése. Hospitálások szervezése.

8.3. Egyéb kapcsolatok

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kialakítására törekszünk mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek:

- Védőnői Szolgálat,
- Házi Gyermekorvosi Szolgálat,
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat,
- Gyámhatóság,
- Pedagógiai Szakszolgálat,
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság.

A bölcsődék és a különböző (bölcsődei hálózaton belüli és a családsegítés területén működő) civil szervezetek közötti együttműködés sok tekintetben hozzájárulhat a bölcsődei ellátás fejlődéséhez, az ellátást igénybe vevő családok szükségleteihez, elvárásaihoz történő igazodást segítheti. A bölcsőde és a nagyközségben működő civil szervezetek közötti kapcsolattartás új szint és lehetőséget visz a bölcsőde életébe. A kapcsolódási pontok, a lehetőségek feltérképezése, egy hosszú távú együttműködést eredményez. Mindez a bölcsőde és óvoda összehangolt környezetvédő munkájának eredményességét jelenti.

9. Mellékletek

9.1. Mini bölcsőde Házirendje

9.2. Mini bölcsőde Napirendje – a 4 évszakra tervezve

9.3. Megállapodás

9.4. Bölcsődei felvételi kérelem

1. sz. melléklet

MINI BÖLCSŐDE HÁZIRENDJE

1. A mini bölcsőde, (továbbiakban: bölcsőde) naponta reggel 7.00-tól – 17.00 óráig van nyitva, fogadja az érkező gyermekeket. Kérjük, hogy legkésőbb 8.00 óráig érkezzenek meg gyermekükkel a bölcsődébe, mivel a reggeli elfogyasztása 8.00 órától van betervezve.
2. A bölcsődéből a gyermekeket csak a szülő, vagy az általa írásban megbízott személy viheti el. 14 éves kor alatti kiskorú ezzel a feladattal nem bízható meg.
3. A bölcsődei átadóban minden gyermeknek külön jellel ellátott helye van, a ruhák tárolására nyitott polcok állnak rendelkezésre. A bölcsődében hagyott, nem megfelelően tárolt személyes tárgyakért felelősséget vállalni nem tudunk.
4. A bölcsődébe csak egészséges gyermek hozható. A közösség egészsége érdekében lázas ($37,5\text{ C}^0$ és ennél magasabb hőmérsékletű), antibiotikumot szedő vagy fertőzésre gyanús gyermek a bölcsődét nem látogathatja. A családban előforduló fertőző betegségekről a bölcsődét értesíteni kell. Ha a gyermek gyógyszert vagy gyógyhatású készítményt kap, arról a szülő írásban köteles tájékoztatni gyermeke kisgyermeknevelőjét.
5. Abban az esetben, ha a gyermek napközben megbetegszik a bölcsődében, a kisgyermeknevelő értesíti a szülőt, illetve a hozzátartozót. Ehhez feltétlenül szükséges a pontos cím és telefonszám. Kérjük, hogy ilyen esetben minél előbb gondoskodjanak a gyermek hazaviteléről, illetve orvosi ellátásáról, ezzel is növelve a mielőbbi gyógyulás esélyeit.
6. Betegség miatt hiányzó gyermeket, gyógyulása után, csak (Egészséges, közösségbe mehet) orvosi igazolással tudunk fogadni. A megtörtént kötelező védőoltásokról folyamatosan kérjük a tájékoztatást.
7. Az üzenő füzetbe történő bejegyzéseiket szívesen vesszük, akár a gyermek egészségi állapotára, akár a gyermek fejlődésére, vagy otthoni eseményekre vonatkoznak.
8. Ha a szülő gyermekét betegség, vagy más ok miatt nem hozza bölcsődébe, a távolmaradást másnap reggel 11.00 óráig közölje a kisgyermeknevelővel, a térítési díj elszámolásánál csak a következő naptól tudjuk a gyermek hiányzását figyelembe venni.
9. Kérjük, hogy a térítési díjat minden hónapban a meghatározott napon pontosan fizessék be. Fizetési és egyéb gondjaik esetén keressék a bölcsőde szakmai vezetőjét, aki felvilágosítással és segítőkészséggel áll szíves rendelkezésükre.
10. A bölcsőde területén és a bölcsőde udvarán a dohányzás szigorúan tilos!
11. A babakocsikat csak az erre kijelölt helyen lehet tárolni.
12. A bölcsőde ünnepnapokon és a hivatalos munkaszüneti napokon zárva tart. A nyári zárást, a szülők igényeihez igazodva, a fenntartó állapítja meg, melyről a szülőket minden év február 15-ig tájékoztatjuk.

Szülők és gyermekek jogai és kötelességei

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Tevékenységét a vonatkozó gyermeki és szülői jogok és kötelességek figyelembe vételével végzi.

A szülő joga, hogy

- megválassza az intézményt, melyre gyermeke nevelését-gondozását bízta,
- megismerhesse a gyermekcsoportok életét,
- megismerje a nevelési-gondozási elveket,
- tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőtől,
- a bölcsőde működését illetően mondjon véleményt és tegyen javaslatot,
- megismerje a gyermek ellátásával kapcsolatos dokumentumokat.

A szülő kötelessége, hogy

- a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön,
- a fizetendő térítési díjat időben rendezze,
- az intézmény házirendjét betartsa.

A gyermek joga, hogy

- segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez,
- sérülés, tartós betegség esetén a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön,
- a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön,
- emberi méltóságát tiszteletben tartás, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön,
- a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes gondozásban-nevelésben részesüljön.

A bölcsődelátogatás, a családlátogatás, a szülővel történő fokozatos beszoktatás és a napi találkozások során a szülők megismerik a bölcsődei nevelés elveit és gyakorlatát, a kisgyermeknevelő pedig a szülő segítségével megismeri a gyermek egyéni szokásait. Ezek a tapasztalatok kölcsönösen segítik az együttnevelés megvalósulását.

Szülői Közösség működése:

A bölcsőde 2 Szülői Közösségi tagot választ az első szülői értekezlet alkalmával, akik képviselik a bölcsődét az óvodával közösen létrehozott Szülői Közösségben. A Szülői

Közösség szükség szerint, de évente legalább 3 alkalommal ülésezik. A Szülői Közösség az elé terjesztett intézményi panaszokat az Intézményvezetőnek továbbítja.

A Szülői Közösség ülését az Elnök hívja össze. A panasztevőt kifejezett kérelmére az ülésen meg kell hallgatni. A panasztevőt az Elnök értesíti az ülés időpontjáról azzal, hogy távolmaradása az ülés megtartását és a panasz kivizsgálását nem akadályozza. Az ülésről jegyzőkönyvet kell vezetni. A Szülői Közösség Elnöke a panasz Intézményvezetőnél történt benyújtásától számított 15 napon belül értesíti a panasztevőt a panasz kivizsgálásának eredményéről.

A gyermek szülője, vagy más törvényes képviselője az intézmény fenntartójához, vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az Intézményvezető, vagy a Szülői Közösség 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

A házirend betartását köszönjük.

Cserszegtomaj, 2024. szeptember 01.

.....
Főigazgató-helyettes

Szülői Közösség Elnöke jóváhagyásával

.....
Szülői Közösség Elnöke

2. sz. melléklet

Napsugár mini bölcsődei csoport napirendje az őszi hónapokra	
Idő	Csoport tevékenység
7.00 – 8.00	A gyermekek folyamatos érkezése, fogadása, szabad játék, szükség szerint pelenkázás, WC használata, kézmosás, reggeli mozgás kezdeményezése. Folyamatos „szülő” beszoktatás.
8.00 -	Reggelizés a csoportszobában
8.30 – 10.00	Tervezett játéktevékenység kezdeményezése a kisgyermeknevelő részéről, szükség szerint pelenkázás, WC-használata, kézmosás
10.00 – 10.10	Tízórai elfogyasztása a csoportszobában
10.10 – 11.00	Öltözködés az időjárás függvényének megfelelően, udvari játék, ha az időjárás nem engedi játék a csoportszobában
11.00 – 11.30	Folyamatos bejövetel az udvarról, vetkőzés, WC-használat, pelenkázás, mosakodás, törölközés, fésülködés
11.30 – 12.00	Ebédeltetés a csoportszobában, szájöblítés
12.10 – 15.00	Alvás, pihenés
15.00– 15.30	Ébredés sorrendjében pelenkázás, WC használat, kézmosás, törölközés, fésülködés, játék
15.30 – 15.40	Uzsonna elfogyasztása a csoportszobában
15.40 – 17.00	Játék a csoportszobában, folyamatos hazamenetel

Napsugár mini bölcsődei csoport napirendje a téli hónapokra	
Idő	Csoport tevékenység
7.00 – 8.00	A gyermekek folyamatos érkezése, fogadása, szabad játék, szükség szerint pelenkázás, WC használata, kézmosás, reggeli mozgás kezdeményezése
8.00 -	Reggelizés
8.30 – 10.00	Tervezett játéktevékenység kezdeményezése a kisgyermeknevelő részéről, szükség szerint pelenkázás, WC-használata, kézmosás
10.00 – 10.10	Tízórai elfogyasztása
10.10 – 11.00	Öltözködés az időjárás függvényében, udvari játék, ha az időjárás nem engedi játék a csoportszobában
11.00 – 11.30	Folyamatos bejövetel az udvarról, vetkőzés, WC-használat, pelenkázás, mosakodás, törölközés, fésülködés, játék a csoportszobában
11.30 – 12.00	Ebédeltetés, szájöblítés
12.10 – 15.00	Alvás, pihenés
15.20 – 15.30	Ébredés sorrendjében pelenkázás, WC használat, kézmosás, törölközés, fésülködés, játék
15.30 – 15.40	Uzsonna elfogyasztása
15.40 – 17.00	Játék a csoportszobában, folyamatos hazamenetel

Napsugár mini bölcsődei csoport napirendje a tavaszi hónapokra	
Idő	Csoport tevékenység
7.00 – 8.00	A gyermekek folyamatos érkezése, fogadása, szabad játék, szükség szerint pelenkázás, WC használata, kézmosás, reggeli mozgás kezdeményezése
8.00 -	Reggelizés a csoportszobában, vagy a teraszon
8.30 – 10.00	Tervezett játéktevékenység kezdeményezése a kisgyermeknevelő részéről, szükség szerint pelenkázás, WC-használata, kézmosás
10.00 – 10.10	Tízórai elfogyasztása a csoportszobában, vagy a teraszon
10.10 – 11.00	Öltözködés az időjárás függvényében, udvari játék, ha az időjárás nem engedi játék a csoportszobában
11.00 – 11.30	Folyamatos bejövetel az udvarról, vetkőzés, WC-használat, pelenkázás, mosakodás, törölközés, fésülködés, játék a csoportszobában
11.30 – 12.00	Ebédeltetés, szájöblítés-fogmosás
12.10 – 15.00	Alvás, pihenés
15.20 – 15.30	Ébredés sorrendjében pelenkázás, WC használat, kézmosás, törölközés, fésülködés, játék
15.30 – 15.40	Uzsonna elfogyasztása
15.40 – 17.00	Játék a csoportszobában, folyamatos hazamenetel

Napsugár mini bölcsődei csoport napirendje a nyári hónapokra	
Idő	Csoport tevékenység
7.00 – 8.00	A gyermekek folyamatos érkezése, fogadása a teraszon. Szabad játék, szükség szerint pelenkázás, WC használata, kézmosás, reggeli mozgás kezdeményezése
8.00 -	Reggelizés a teraszon
8.30 – 10.00	Tervezett játéktevékenység kezdeményezése a kisgyermeknevelő részéről a friss levegőn. Szükség szerint pelenkázás, WC-használata, kézmosás
10.00 – 10.10	Tízórai elfogyasztása a teraszon
10.10 – 11.00	Öltözködés az időjárás függvényében, udvari játék, ha az időjárás nem engedi játék a csoportszobában
11.00 – 11.30	Folyamatos bejövetel az udvarról, vetkőzés, WC-használat, pelenkázás, mosakodás, törölközés, fésülködés, játék a csoportszobában
11.30 – 12.00	Ebédeltetés, szájoápolás-fogmosás
12.10 – 15.00	Alvás, pihenés
15.20 – 15.30	Ébredés sorrendjében pelenkázás, WC használat, kézmosás, törölközés, fésülködés, játék
15.30 – 15.40	Uzsonna elfogyasztása a teraszon
15.40 – 17.00	Játék az udvaron, vagy a csoportszobában az időjárásnak megfelelően, folyamatos hazamenetel

3. sz. melléklet

Megállapodás

bölcsődei ellátás (gyermek napközbeni ellátása) igénybeviteléről

4. sz. melléklet

Bölcsődei felvételi kérelem